

УДОСКОНАЛЕННЯ СТАНДАРТІВ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ В УКРАЇНІ ЗАДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЦІЛЕЙ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ

Сценарій 1. Статус-кво

При прийнятті нової редакції Правил адвокатської етики (ПАЕ) від 9 червня 2017 року, які замінили собою ПАЕ від 17 листопада 2012 року, затверджені Установчим з'їздом адвокатів України, були порушені принципи та процедури, які гарантують легітимність Правил.

Розробка та прийняття ПАЕ відбувалося непрозоро. Робоча група складалася всього з 7 людей, було відсутнє широке обговорення з адвокатами та науковцями. Проект ПАЕ не був оприлюднений попередньо, його текст був вручений делегатам з'їзду безпосередньо перед голосуванням.

При голосуванні був відсутній необхідний кворум (112 голосів з необхідних 143), що ставить легітимність прийнятих ПАЕ під сумнів.

ПАЕ запровадив ряд суперечливих **новел**. Зокрема:

Дискримінаційні норми щодо адвокатів з системи безоплатної вторинної правової допомоги (БВПД). Відповідно до ПАЕ, адвокат з системи БВПД не має право укладати договір на надання професійної правничої (правової) допомоги цьому ж клієнту у цьому провадженні, а також з цих самих чи пов'язаних з ними обставинах, по яких адвоката було залучено для надання БВПД.

Розширено повноваження Ради адвокатів України (РАУ), Національної асоціації адвокатів України (НААУ) в частині встановлення засад адвокатської діяльності, що суперечить положенням Конституції України. Зокрема, визначення можливості встановлення додаткових професійних обов'язків адвоката рішеннями з'їзду та РАУ, які за Конституцією визначаються виключно законом.

Правила значно **ускладнили порядок реагування адвоката на незаконні та неетичні дії колеги**, оскільки адвокат повинен спочатку звернутися до регіонального органу адвокатського самоврядування, а не безпосередньо до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії. В свою чергу це збільшує строки розгляду дисциплінарної справи та може призводити до пропуску строків оскарження дій адвокатів.

Норми, що регулюють дотримання ПАЕ в мережі інтернет, **порушують свободу слова адвокатів**. Норми сформульовані таким чином, що допустимість висловлювань адвоката у соціальних мережах повністю залежить від оціночних суджень органів, що наділені правом тлумачити ПАЕ. На практиці, це означає, що будь-який адвокат, активний в соціальних мережах, може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності.

За фінансової підтримки Відділу з правоохоронних питань Посольства США в Україні.

Крім зазначених новел, з ПАЕ були безпідставно вилучені (порівняно з ПАЕ від 17 листопада 2012 року) такі норми:

Обов'язок адвоката не допускати компромісів у своїй діяльності, що впливають на його незалежність з метою догодити суду.

Заборона адвокату займатися іншою діяльністю, яка ставила б його в будь-яку залежність від інших осіб чи підпорядкувала б його вказівкам або правилам, які можуть перешкоджати вільному й незалежному здійсненню ним адвокатської діяльності.

Заборона адвокату ділити гонорар з іншими особами.

Обмеження щодо майнових угод адвоката з клієнтом.

Наявна система притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів та нечіткі ПАЕ (порушення, яких має наслідком притягнення до відповідальності) може використовуватися органами адвокатського самоврядування для неправомірного тиску на адвокатів, що нівелює саму ідею незалежного адвокатського самоврядування. Це може негативно впливати на клієнтів адвокатів, оскільки у випадках неправомірного притягнення до дисциплінарної відповідальності, клієнт може залишитися без професійної правничої допомоги.

Оскільки адвокати не мають права критикувати рішення органів адвокатського самоврядування, значно ускладнюється процес вироблення стандартів адвокатської діяльності та зникає дискусія всередині адвокатської спільноти. В свою чергу, вільна дискусія всередині адвокатської спільноти – це важливий чинник функціонування ефективної системи адвокатського самоврядування.